ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

ئىبادەت ۋە ئۇنىڭ ھېكمىتى

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

إِنَّ الْحَمْدَ للهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِيْنُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوْذُ بِاللهِ مِنْ شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِيْنَ . أَمَّا بَعْدُ :

ھۆرمەتلىك جامائەت:

ئاللاھقا ئىمان كەلتۈرگەن مۇئمىن ـ مۇسۇلمانلارنىڭ ھاياتى ئاللاھقا ئىبادەت قىلىش بىلەن ئىنتايىن زىچ باغلانغان بولىدۇ. چۈنكى، تائەت ـ ئىبادەتسىز بىر كىشىنىڭ ئىمانىنى، مۇسۇلمانچىلىقىنى تەسەۋۋۇر قىلىش مۇمكىن ئەمەس. شۇڭا، ئاللاھقا بولغان ئىمانىنى مۇستەھكەملەپ، ئاللاھقا يېقىنلىشىپ، ئاللاھنىڭ ياخشى كۆرۈشىنى ۋە رازىلىقىنى ئىزدەيدىغان مۇئمىن ـ مۇسۇلمانلارغا نىسبەتەن «ئىبادەت»نىڭ ھەقىقىي مەنىسىنى، ئەھمىيىتىنى توغرا ھەم چوڭقۇر چۈشىنىش ئىنتايىن مۇھىم ئىش ھېسابلىنىدۇ.

بىز ھەردائىم تىلغا ئالىدىغان ۋە ئاڭلاپ تۇرىدىغان ئىبادەت (اَلْعِبَادَةُ) دېگەن سۆز ئەرەبچە سۆز بولۇپ، بۇ سۆز لۇغەتتە ئىتائەت قىلىش، بويسۇنۇش، قۇلچىلىق قىلىش دېگەن مەنىلەردە كېلىدۇ، ئىسلام ئىستىلاھىدا بولسا بەندىنىڭ ياراتقۇچى پەرۋەردىگارىغا مۇھەببەت ۋە ئىخلاس بىلەن بويسۇنۇپ، بۇيرۇغان ئەمەللەرنى ئىتائەتمەنلىك بىلەن ئادا قىلىشنى كۆرسىتىدۇ. ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

﴿ئى ئىنسانلار! تەقۋادارلاردىن بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، سىلەرنى ۋە سىلەردىن بۇرۇنقىلارنى ياراتقان پەرۋەردىگارىڭلارغا ئىبادەت قىلىڭلار﴾ (2 ـ سۈرە / بەقەرە 21 ـ ئايەت)

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللهِ يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاء وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ

إِلَّا هُوَ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ﴾

﴿ئى ئىنسانلار! ئاللاھنىڭ سىلەرگە بەرگەن نېئمىتىنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار، ئاللاھتىن باشقا سىلەرگە ئاسماندىن ۋە زېمىندىن رىزىق بېرىپ تۇرىدىغان ياراتقۇچى بارمۇ؟ ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەبۇدى بەرھەق يوقتۇر. شۇنداق تۇرۇقلۇق، سىلەر قانداقمۇ ئىماندىن باش تارتىسىلەر﴾ (35 ـ سۈرە / فاتىر 3 ـ ئايەت).

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **"ئاللاھنىڭ خىتاب ـ نىدالىرىنىڭ ھەممىسىنى مۇھەببەت ۋە رازىلىق بىلەن قوبۇل قىلىشىنىڭ ئۆزى ئىبادەتتۇر."**

«قۇرئان كەرىم»دە ئاللاھ تائالانىڭ بىز ئىنسانلارنى يارىتىشتىكى مەقسىتى ناھايىتى ئېنىق بايان قىلىنغان:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ مَا أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾

﴿مەن جىنلارنى، ئىنسانلارنى پەقەت ماڭا قۇلچىلىق قىلسۇن دەپلا ياراتتىم، مەن ئۇلاردىن رىزىق تەلەپ قىلمايمەن، ئۇلارنىڭ مېنى ئوزۇقلاندۇرۇشىنىمۇ ئۈمىد قىلمايمەن. ئاللاھ ھەقىقەتەن ھەممىگە رىزىق بەرگۈچىدۇر، قۇدرەتلىكتۇر، بۈيۈك كۈچ ـ قۇۋۋەت ئىگىسىدۇر﴾ (51 ـ سۈرە / زارىيات 56 ~ 58 ـ ئايەت)

ئىبادەتنىڭ مۇسۇلمانغا نىسبەتەن ئەھمىيىتى يۇقىرىدىكى ئايەت ۋە ھەدىسلەردە ناھايىتى ئوچۇق كۆرسىتىپ بېرىلگەن. دېمەك، ئادەمنى يارىتىشتىكى مەقسەت ئاللاھقا ئىبادەت قىلىش بولۇپ، ئىبادەت ـ بەندىلەرگە ئىززەت ـ ھۆرمەت ۋە نۇر ئاتا قىلىدىغان، ھېچنېمىسى يوق نامراتلارغا دۇنيا ۋە دۇنيادىكى بايلىقلاردىن قىممەت ئەجر ـ ساۋاب خەزىنىلىرىنى ئاتا قىلىدىغان ئەڭگۈشتەر ھېسابلىنىدۇ. ئاللاھ تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دېگەن:

﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ﴾

﴿ھەقىقەتەن ئەڭ تەقۋادار بولغانلىرىڭلار ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا ئەڭ ھۆرمەتلىك ھېسابلىنىسىلەر﴾ (49 ـ سۈرە / ھۇجۇرات 13 ـ ئايەت)

ئىبادەت سۆزى بىلەن ئوخشاش بىر سۆزدىن كېلىپ چىققان «**عبد**» (ئابدۇ،يەنى بەندە، قۇل دېگەن مەنىدە) دېگەن سۆز ھەرگىز ئىنسانىنىڭ خار ـ

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

بىچارە ئىكەنلىكىنى كۆرسەتمەيدۇ، ئەكسىچە ئۆز ياراتقۇچىسى ۋە رىزىق بەرگۈچىسىگە ئىتائەت قىلىش ۋە ئىبادەت قىلىش ئىنسانىنى ھەقىقىي ئىنسان سۈپىتىدە ياشاشقا مۇۋاپىق قىلىدۇ، ئىنسانغا ھەقىقىي ھۆرمەت ۋە شەرەپ ئېلىپ كېلىدۇ. شۇڭا، ئاللاھ تائالا نۇرغۇن ئايەتلەردە ئۆزىنىڭ پەيغەمبەرلىرى ۋە سالىھ بەندىلىرىنى ھۆرمەت بىلەن «بەندىلىرىم» دەپ ئاتىغان.

﴿وَاذْكُرْ عِبَادَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُوْلِي الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ﴾

﴿(ئى مۇھەممەد!) سەن كۈچلۈك ۋە پاراسەتلىك بەندىلىرىمىز ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە يەئقۇبنى ئەسلىگىن﴾ (38 ـ سۈرە / ساد 45 ـ ئايەت)

﴿سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ﴾

﴿سۇلايمان نېمىدېگەن ياخشى بەندە! ئۇ ھەقىقەتەن ئاللاھقا ناھايىتى ئىتائەت قىلغۇچى ئىدى﴾ (38 ـ سۈرە / ساد 30 ـ ئايەت)

﴿يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَحْزَنُونَ﴾

﴿(ئۇلارغا) «ئى بەندىلىرىم! بۈگۈن سىلەرگە قورقۇنچ يوق، غەم ـ قايغۇمۇ يوق» (دېيىلىدۇ)﴾ (43 ـ سۈرە / زۇخرۇف 68 ـ ئايەت)

يۇقىرىقى ئايەتلەردىن ئاللاھ تائالانىڭ ئۆز بەندىلىرىنى ئىنتايىن چوڭقۇر مېھىر ـ مۇھەببەت بىلەن تىلغا ئالغانلىقىنى كۆرۈۋالالايمىز.

ئىبادەتنىڭ تۈرلىرى

ئاللاھ تائالا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى كىشىلەرگە مۇنداق دەپ جاكارلاشقا بۇيرۇغان:

﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾

﴿(ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، «مېنىڭ نامىزىم، قۇربانلىقىم، ھاياتىم ۋە ماماتىم ئالەملەرنىڭ پەرۋىشكارى ئاللاھ ئۈچۈندۇر. ئاللاھنىڭ شېرىكى يوقتۇر، مەن مۇشۇنداق دەپ ئېتىقاد قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. مەن مۇسۇلمانلارنىڭ تۇنجىسىمەن﴾ (6 ـ سۈرە / ئەنئام 163 ـ ئايەت)

شەيخۇلئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھنىڭ تۆۋەندىكى سۆزى يۇقىرىقى ئايەتنىڭ مەزمۇنىنى تېخىمۇ روشەن چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ: نامازـ روزا، زاكات، ھەج ـ ئۆمرە، دۇئا، زىكىر ـ تەسبىھ، قۇرئان تىلاۋەت قىلىش، سەممىي

بولۇش، ئامانەتكە خيانەت قىلماسلىق، ۋەدىگە ۋاپا قىلىش، سىلە-رەھىم قىلىش، ياخشىلىققا بۇيرۇپ، يامانلىقتىن توسۇش، قىيىنچىلىقتا قالغانلارغا ياردەم بېرىش... ھەممىسى ئىبادەتنىڭ تۈرلىرىدىندۇر. يەنە ئاللاھنى ۋە ئاللاھنىڭ رەسۇلىنى ياخشى كۆرۈش، ئاللاھنىڭ ھۆكمىگە سەۋر قىلىش، نېئىمەتلىرىگە شۈكۈر قىلىش، قازايى قەدەرگە رازى بولۇش، ئىشلاردا ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلىش، ئاللاھنىڭ رەھمىتىنى ئۈمىد قىلىش، ئازابىدىن قورقۇش قاتارلىقلارمۇ ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى، ئىبادەت-ئاللاھ ياخشى كۆرىدىغان ۋە ئاللاھ رازى بولىدىغان بارلىق ئاشكارا-يوشۇرۇن سۆز ۋە ئەمەللەرنىڭ ئومۇمىي ئاتىلىشىدۇر.

دېمەك، مۇسۇلماننى پەقەت مەسچىتتە، جايناماز ئۈستىدە، رامىزان ياكى ھەج مەزگىلىدىلا ئەمەس، بەلكى ھەر بىر سۆز-ھەرىكىتىدە، ھەر ۋاقىت،ھەر جايدا ياراتقۇچىسى ئاللاھقا مەھكەم باغلاپ تۇرىدىغان ئىبادەت ئىنتايىن كەڭ مەنىلەرگە ئىگە بولۇپ، ئالىملار «قۇرئان كەرىم» ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈننەتلىرىنىڭ ئومومىي مەزمونىغا ئاساسەن ئىبادەتنى تۆۋەندىكىدەك ئىككى تۈرگە بۆلگەن:

1. خاس مەنىدىكى ئىبادەت

خاس مەنىدىكى ئىبادەت دېگىنىمىز ئاللاھ تائالا بەندىلەرگە پەرز قىلغان، ئادا قىلىش ئۈسۇللىرى، شەكلى، ۋاقتى بەلگىلەنگەن نامار، روزا، زاكات ۋە ھەجگە ئوخشاش ئىبادەتلەر بۇلۇپ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تۆۋەندىكى ھەدىسى ھەر بىر مۇسۇلمانغا پەرز قىلىنغان خاس مەنىدىكى ئىبادەتلەرنى ئىخچام ۋە تولۇق بايان قىلىپ بەرگەن:

[عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ : بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلٰى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيْتَاءِ الزَّكَاةِ وَحَجِّ الْبَيْتِ وَصَوْمِ رَمَضَانَ] (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: ئىسلام دىنى مۇنداق بەش نەرسە ئۈستىگە قۇرۇلغان، ئۇلار: بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچبىر ئىلاھ يوق دەپ كەلىمە شاھادەت ئېيتىش، نامار ئوقۇش، زاكات بېرىش، رامىزان روزىسىنى تۇتۇش، ئىمكانىيىتى يار بەرسە ھەج قىلىشتىن ئىبارەت. (بىرلىككە كېلىنگەن ھەدىس)

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

خاس مەنىدىكى ئىبادەت تۆۋەندىكى مەزمونلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ:

1) تاھارەت: تاھارەت ئىسلام دىنىمىز ناھايىتى ئەھمىيەت بەرگەن ئىبادەتلەرنىڭ بىرىدۇر. چۈنكى، تاھارەت ــ نامازغا قۇرئان ئوقۇش، ھەج پائالىيىتىدىكى كەئبىنى تاۋاپ قىلىشتەك مۇھىم ئىبادەتلەرنىڭ دۇرۇس ۋە مەقبۇل بولۇشى ئۈچۈن ئالدىنقى شەرتتۇر.

﴿إِنَّ اللَّهُ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾

﴿ئاللاھ ھەقىقەتەن تەۋبە قىلغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ، پاك بولغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ﴾ (2 ـ سۈرە / بەقەرە 222 ـ ئايەت)

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تاھارەتنىڭ ئەھمىيىتى توغرىسىدا مۇنداق دېگەن:

[عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلطُّهُوْرُ شَطْرُ الْإِيْمَانِ] (صَحِيْحُ الْجَامِعِ)

" تاھارەت ئىمانىنىڭ يېرىمى "

[قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِفْتَاحُ الصَّلَاةِ اَلطُّهُوْرُ لَاتُقْبَلُ صَلَاةٌ بِغَيْرِ طُهُوْرٍ] (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

«نامازنىڭ ئاچقۇچى تاھارەت، تاھارەتسىز بەندىنىڭ نامىزى قوبۇل قىلىنمايدۇ.»

فىقھى ئىلمى مەزمۇن ئېتىبارى بىلەن ئىبادەت قىسمى ۋە مۇئامىلە قىسمى دەپ ئىككى قىسىمغا بۆلۈنىدۇ. قەدىمدىن ھازىرغىچە يېزىلغان فىقھى كىتابلىرىنىڭ ئىبادەت قىسمى تاھارەت بابىدىن باشلىنىدۇ. «تاھارەت» ئەرەبچە سۆز بولۇپ، لۇغەتتە «پاكىزلىق، پاكلانماق» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ. ئىسلام ئىستىلاھىدا بولسا تاھارەتنىڭ مەنىسى، بەدىنىنىڭ نىجاسەت ۋە مەينەتچىلىكلەردىن پاك سۇ بىلەن پاكلىنىپ ئىبادەت قىلىشقا لايىق بولۇشنى كۆرسىتىدۇ. ئاللاھ تائالا سۈرە مائىدىنىڭ 6 ـ ئايىتىدە تاھارەت ئېلىشنىڭ ئۇسۇلى ھەققىدە مەخسۇس توختالغان. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھەدىسلىرىدىمۇ تاھارەت ۋە تاھارەتنىڭ پەزىلىتى، ساۋابى ئەتراپلىق بايان قىلىنغان ۋە بىز مۇسۇلمانلارنى ھەر ۋاقىت تاھارەت بىلەن پاك يۈرۈشكە تەۋسىيە قىلغان. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

[مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيَبْلُغُ أَوْ فَيَسْبُغُ الْوُضُوْءَ ثُمَّ يَقُوْلُ: أَشْهَدُ أَلَّا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ، اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ. إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ] (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

”سىلەرنىڭ بىرىڭلار تولۇق تاھارەت ئېلىپ، ئاندىن: بىر ئاللاھتىن باشقا ئىلاھ يوقلۇقىغا ۋە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە پەيغەمبىرى ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىمەن دەيدىكەن ئۇ كىشىگە سەككىز جەننەتنىڭ ئىشكى ئېچىلىدۇ، ئۇ خالىغان ئىشىكتىن كىرەلەيدۇ.“ (مۇسلىم توپلىغان)

2) نامار: نامار ئاللاھ تائالا ھەر بىر مۇسۇلمانغا پەرز قىلغان ئىبادەت بولۇپ، «قۇرئان كەرىم» دە 100 دىن ئارتۇق ئايەتتە نامار زىكىر قىلىنغان، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامۇ يۇزلىگەن ھەدىسلەردە نامازنىڭ مۇھىملىقى ۋە پەزىلىتىنى بايان قىلغان، قىسقىسى نامازنىڭ ئىسلام شەرىئىتىدىكى مۇھىملىقىغا ۋە ئەھمىيىتىگە باشقا ھەرقانداق بىر ئىبادەتنى سېلىشتۇرۇش مۇمكىن ئەمەس.

نامار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەككىدىن مەدىنىگە ھىجرەت قىلىشتىن ئىلگىرى، مىئراج كېچىسى پەرز قىلىنغان، نامار مۇسۇلمانلارغا پەرز قىلىنغان ئىبادەتلەرنىڭ تۇنجىسى بولۇپ دىنىنىڭ تۇۋرۇكى، شۇنداقلا مۇئمىن-مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنيا ئاخىرەتلىك بەخت-سائادەتنى قولغا كەلتۈرۈشنىڭ ئەڭ زۆرۈر ۋاستىسى، بەندىنى ئاللاھقا باغلاپ تۇرىدىغان مۇستەھكەم رىشتە ھېسابلىنىدۇ. تۈرلۈك سىناقلارغا تولغان دۇنيا ھاياتىدا ئاجىز ئىنسانغا نىسبەتەن ئەڭ قۇدرەتلىك ۋە ئەڭ ياخشى مەدەتكار ئاللاھنى سېغىنىپ پاناھلىق تىلەيدىغان، ئىنسانغا خاتىرجەملىك ۋە ئۈمىدۋارلىق بېغىشلايدىغان نامازدىنمۇ ئېسىل روھىي ئوزۇق بارمۇ؟ ئەلۋەتتە يوق!

شۇڭا، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەر قاچان بىرەر قىيىنچىلىققا ياكى كۆڭۈلسىزلىككە دۇچ كەلسىلا تاھارەت ئېلىپ نامار ئوقۇيتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا: [أَقِمِ الصَّلَاةَ يَا بِلَالُ أَرِحْنَا بِهَا] **«ئى بىلال! بىزنى نامار بىلەن راھەتلەندۈرگىن» دەيتتى. پەيغەمبىرىمىز جان ئۈزۈش ئالدىدىكى ئەڭ ئاخىرقى نەپەسلىرىدە بىز ئۈممەتكە ۋەسىيەت قىلىپ: «نامار! نامار! نامارغا مەھكەم يېپىشىڭلار» دېگەنىدى.**

نامار يەنە شەخسىي ئىبادەتلا بولۇپ قالماستىن، بەلكى ئۇنىڭ يەنە مۇسۇلمانلار جامائىتىنى ئۆزئارا ئىتتىپاقلاشتۇرۇش، ئۆزئارا قېرىنداشلىق مۇناسىۋەتنى، مېھىر-مۇھەببەتنى كۆچەيتىش جەھەتتىمۇ تەڭداشسىز رولى بار. جامائەت نامىزىنىڭ پەزىلەتلىرى بايان قىلىنغان ئايەت ۋە ھەدىسلەر مانا بۇ

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

نۇقتىنى ئېنىق كۆرسىتىپ بېرىدۇ.

3) روزا: روزا ئىسلام دىنىمىزدىكى بەش مۇھىم پەرزنىڭ بىرى بولۇپ، ئاللاھ تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دېگەن:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! گۇناھلاردىن ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن، سىلەردىن ئىلگىرىكى ئۈممەتلەرگە روزا پەرز قىلىنغاندەك سىلەرگىمۇ روزا پەرز قىلىندى﴾ (2 ـ سۈرە / بەقەرە 183 ـ ئايەت)

روزا بەندىنىڭ ھەر يىلى رامىزان ئېيىدا ئاللاھ تائالاغا ئىبادەت قىلىش نىيىتى بىلەن تاڭ يورۇغاندىن باشلاپ كۈن پاتقانغا قەدەر يېيىش ـ ئىچىش، جىنسىي مۇناسىۋەت ۋە روزىنى بۇزىدىغان باشقا ئىشلاردىن ئۆزىنى ساقلىشىدۇر.

روزا ھىجرەتنىڭ 2 ـ يىلى پەرز قىلىنغان بولۇپ، رامىزان ئېيى ئايلار ئىچىدىكى ئەڭ ئۇلۇغ ئاي، ياخشىلىق ۋە بەرىكەتكە تولغان ئاي، چۈنكى «قۇرئان كەرىم» رامىزان ئېيىدا نازىل بولۇشقا باشلىغان، بىر كېچىلىك ئىبادەت مىڭ ئايلىق ئىبادەتتىنمۇ ئارتۇق سانىلىدىغان قەدىر كېچىسىمۇ رامىزان ئېيىنىڭ ئاخىرقى ئون كېچىسى ئىچىدىكى بىر كېچىدە بولىدۇ. روزا تۇتۇشتىكى ئەجىر ـ ساۋابنىڭ كاتتىلىقى ھەققىدە نۇرغۇن ھەدىسلەر كەلگەن بولۇپ، بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

[عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللهُ كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصِّيَامَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَلَا يَصْخَبْ فَإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ.]

"ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: ئاللاھ تائالا ئېيتىدۇكى: ئادەم بالىسىنىڭ قىلغان ئەمەللىرىنىڭ ھەممىسى ئۆزى ئۈچۈن، پەقەت روزىلا مەن ئۈچۈن، ئۇنىڭ مۇكاپاتىنى ئۆزۈم بېرىمەن. روزا بەندەمنى دوزاختىن ساقلايدىغان قالقاندۇر. بىرىڭلار روزا تۇتقاندا سەت گەپ قىلمىسۇن، باشقىلار بىلەن ئۇرۇش ـ جېدەل قىلمىسۇن. ئەگەر بىرەرسى ئۇنى تىللىسا ياكى ئۇرۇشسا «مەن روزىدارمەن» دېسۇن. مۇھەممەدنىڭ جېنى ئىلكىدە بولغان زات (ئاللاھ) بىلەن قەسەمكى، روزىدارنىڭ ئېغىزىنىڭ پۇرىقى ئاللاھنىڭ نەزىرىدە ئىپارىدىنمۇ خۇش پۇراقتۇر. روزىدار ئۈچۈن ئىككى خۇشاللىق بار،

بىرى ئېغىز ئاچقاندىكى خۇشاللىق، يەنە بىرى روزىدار پەرۋەردىگارى بىلەن مۇلاقات بولۇپ، ئۆزى ئۈچۈن تەييارلانغان ئەجر-مۇكاپاتنى كۆرگەندىن كېيىنكى خۇشاللىق.“

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە مۇنداق دېگەن:

[مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيْلِ اللهِ بَعَّدَ اللهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِيْنَ خَرِيْفًا] (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

” كىمكى ئاللاھ يولىدا بىر كۈن روزا تۇتسىدىكەن، ئاللاھ ئۇنىڭ يۈزىنى شۇ روزا سەۋەبلىك دوزاختىن 70مىڭ يىل يىراقلاشتۇرىدۇ.“

روزا تۇتۇش ئارقىلىق مۇسۇلمانلار گۈزەل ئەخلاق پەزىلەتلەرنى ئۆگىنىدۇ. ھەر ۋاقىت، ھەر يەردە ئاللاھنىڭ دائىم ئۆزىنى كۆزىتىپ تۇرىدىغانلىقىغا بولغان ئىشەنچ مۇسۇلمانىنى ھەقىقىي تەقۋادارلىققا، سەۋرگە يېتەكلەيدۇ، ئۇنىڭ ئىرادىسىنى كۈچەيتىدۇ. ئۆز نەپسى بىلەن كۈرەش قىلىشنى ئۆگىتىدۇ. كەمبەغەل-مىسكىنلەرنىڭ ئاچلىق، مۇھتاجلىقىنى ھېس قىلىدۇرۇپ، شەخسىيەتچىلىكتىن خالاس قىلىپ، مۇسۇلمانلارنى باشقىلارنىڭ ھالىغا يېتىشكە، مۇھتاجلارغا خەير-ئېھسان قىلىشقا ئۈندەيدۇ. شۇ ئارقىلىق مۇسۇلمانلارنى ئۆزئارا ئادىللىققا، باراۋەرلىككە، ئۆزئارا مېھرىبانلىققا يېتەكلەيدۇ. جەمئىيەتتە گۇناھ-مەئسىيەت ۋە بۇزۇقچىلىقلارنىڭ ئالدىنى ئالىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا روزىنىڭ ئىنسانىڭ ساغلاملىقىغا كەلتۈرىدىغان غايەت زور پايدىسى ھازىرقى ئىلىم-پەن ئارقىلىق تولۇق ئىسپاتلانغان بولۇپ، روزا تۇتۇش تېببىي ئالىملار تەرىپىدىن تەن ساغلاملىق ۋە تۈرلۈك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش جەھەتتە ئالاھىدە تەشەببۇس قىلىنىدىغان ئىشقا ئايلاندى.

4) زاكات: زاكاتنىڭ مەنىسى« پاكلىنىش، كۆپىيىش، زىيادە بولۇش» بولۇپ، بۇ مەنە تۆۋەندىكى ئايەتتە ئوچۇق ئىپادىلەنگەن:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِم بِهَا﴾

﴿(ئى مۇھەممەد!) سەن ئۇلارنىڭ مالىرىنىڭ بىر قىسمىنى سەدىقە ھېسابىدا ئالغىنكى، ئۇنىڭ بىلەن ئۇلارنى (گۇناھلىرىدىن) پاكلىغايسەن ۋە (ياخشىلىقلىرىنى) كۆپەيتكەيسەن﴾ (9- سۈرە / تەۋبە 103- ئايەت)

«قۇرئان كەرىم» دە 32 يەردە زاكات ناماز بىلەن بىر جايدا تىلغا ئېلىنغان، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئىسلامنىڭ بەش ئاساسىنى بايان قىلغان مەشھۇر

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

ھەدىسىدە نامازدىن كېيىنلا زاكاتنى بايان قىلغان. زاكات ھىجرەتنىڭ 2-يىلى پەرز قىلىنغان. زاكات __ ئاللاھ تائالانىڭ ئەمرىگە بويسۇنۇش، ئاللاھقا يېقىنلىق قىلىش نىيىتى بىلەن ئادا قىلىنىدىغان ئىقتىسادىي ئىبادەتتۇر. زاكاتقا دائىر ئەھكاملار شەرىئەتتە تەپسىلىي بايان قىلىنغان.

زاكاتنىڭ ھېكمەتلىرىدىن بىرى شۇكى، ئۇ زاكات بەرگۈچىنى بېخىللىق، ئاچ كۆزلۈك، شەخسىيەتچىلىكتىن ئىبارەت ئىللەتلەردىن ساقلايدۇ. زاكات ئارقىلىق كەمبەغەل-مىسكىنلەرنىڭ ھاجىتى راۋا بولۇپ، ئۇلارنىڭ قەلبىدە بايلارغا قارىتا ھەسەتخورلۇق، ئۆچمەنلىك پەيدا بولۇشتىن ساقلايدۇ. بۇنىڭ بىلەن جەمئىيەتتىكى كىشىلەر ئوتتۇرىسىدا ئۆزئارا مېھىر-مۇھەببەت ۋە مېھرىبانلىق كەيپىياتى شەكىللىنىدۇ ۋە زاكات ئارقىلىق ئەل-جامائەتكە پايدىلىق ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقارغىلى بولىدۇ.

5) ھەج: ئاللاھ تائالا ھەجنىڭ مۇسۇلمانلارغا شەرتلىك پەرز قىلىنغان ئىبادەت ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ مۇنداق دېگەن:

﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

﴿ھەقىقەتەن، جاھان ئەھلىگە بەرىكەت ۋە ھىدايەت بولغان، ئىنسانلارغا (ئىبادەت ئۇچۇن) سېلىنغان تۇنجى ئۆي مەككىدىكى ئۆي (بەيتۇللاھ) دۇر. ئۇنىڭدا ئوچۇق ئالامەتلەر بارکى، ماقامى ئىبراھىم شۇلارنىڭ بىرىدۇر، بەيتۇللاھقا كىرگەن ئادەم ئەمن بولىدۇ. قادىر بولالىغان كىشىلەرنىڭ ئاللاھ ئۈچۇن كەئبىنى تاۋاپ قىلىشى ئۇلارغا پەرز قىلىندى. كىمكى بۇنى ئىنكار قىلىدىكەن، بىلىپ قويسۇنكى، ئاللاھ ھەقىقەتەن ئەھلى جاھاندىن بىھاجەتتۇر﴾ (3-سۈرە / ئال ئىمران 96-97-ئايەت)

ئەقل-ھوشى جايىدا، بالاغەتكە يەتكەن، ئىقتىسادىي شارائىتى يار بەرگەن ھۆر مۇسۇلماننىڭ ئۆمرىدە بىر قېتىم ھەج قىلىشى پەرز، ھەج مەزگىلىدىن باشقا چاغدا ھەج قىلىشى ئۆمرە بولۇپ تەكىتلەنگەن سۈننەتتۇر. ھەج ھىجرىيەنىڭ 4-يىلىنىڭ ئاخىرى (مىلادىيە 626-يىلى 12-ئايدا پەرز قىلىنغان ۋە ھىجرىيەنىڭ 8-يىلى (مىلادىيە 630-يىلى) پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇسۇلمانلارنى باشلاپ

ھەج پەرزىنى ئادا قىلغان. ھەجدە نامراز، دۇئا-زىكىر، سەدىقە قاتارلىق نۇرغۇنلىغان ئىبادەتلەر جەملەنگەنلىكى ئۈچۈن ھەج ئەڭزەل ئىبادەتلەرنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. ھەج ۋە ئۆمرىنىڭ پەزىلىتى، ساۋابى ھەققىدە نۇرغۇن ھەدىسلەر كەلگەن. مەسىلەن:

[عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا وَالْحَجُّ الْمَبْرُوْرُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ]

"ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رىۋايەت قىلىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: ئۆمرە يەنە بىر ئۆمرەگىچە بولغان ئارىلىقتىكى گۇناھلارغا كاپارەت بولىدۇ، مەقبۇل بولغان ھەجنىڭ مۇكاپاتى پەقەت جەننەتتۇر." (بىرلىككە كېلىنگەن ھەدىس)

[قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَجَّ للهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ]

"پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە مۇنداق دېگەن: كىمكى ئاللاھ ئۈچۈن ھەجگە بېرىپ، ھەج قىلىش جەريانىدا ھەجدە چەكلەنگەن ئىشلارنى ۋە گۇناھ ئىشلارنى قىلماي ھەجنى تاماملاپ قايتسا، ئۇ خۇددى ئانىسىدىن تۇغۇلغان بوۋاق كۈنىدىكىدەك گۇناھتىن پاك بولۇپ قايتقان بولىدۇ." (بۇخارى توپلىغان)

ھەج مۇئمىننى سەۋرچان، چىداملىق بولۇشقا يېتەكلەيدۇ؛ گۇناھ-مەئسىيەتلەردىن، بېخىللىقتىن پاكلايدۇ. ئىنسانىنى دۇنيانىڭ راھەت-پاراغەتلىرىگە، مال-دۇنياغا بېرىلىپ كېتىشتىن ئاگاھلاندۇرۇپ، ئاخىرەتنى ئەسلىتىدۇ، ھەج پائالىيەتلىرىنىڭ ئىلگىرى-كېيىنلىك تەرتىپى، ۋاقتى، ئورنى ناھايىتى ئېنىق بېكىتىلگەن. ھەج دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىن كەلگەن مۇسۇلمانلارنى ئۆزئارا ئۇچرىشىش، ئۆزئارا چۈشىنىش پۇرسىتى بىلەن تەمىنلەپ، مۇسۇلمانلار ئوتتۇرىسىدىكى دىنىي قېرىنداشلىق مۇناسىۋىتىنى كۈچەيتىدۇ.

6) «قۇرئان كەرىم»نى تىلاۋەت قىلىش: ئاللاھ تائالا ئەرەب تىلى بىلەن نازىل قىلغان «قۇرئان كەرىم» ئىسلام دىنىنىڭ مۇقەددەس دەستۇرى بولۇش سۈپىتى بىلەن، شەرىئەت ئەھكاملىرىنىڭ بىرىنچى مەنبەسى ھېسابلىنىدۇ. «قۇرئان كەرىم» دە ئىسلام دىنىمىزنىڭ مەقسەت، غايىسى ۋە تەلەپلىرى ناھايىتى ئېنىق بايان قىلىنغان. دۇنياغا كەلگەن ھەر بىر ئىنسان ئويلىنىشقا تېگىشلىك مەن

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

«نەدىن كەلدىم، نەگە بارىمەن، نېمە ئۈچۈن؟» دېگەن سوئالغا مۇكەممەل جاۋاب بەرگەن. «قۇرئان كەرىم» مۇسۇلمانلارنىڭ مۇكەممەل تۇرمۇش مىزانى ھېسابلىنىدۇ. ئاللاھ تائالانىڭ كالامى بولغان قۇرئاننى ئوقۇش بىلەن دىللار نۇرلىنىدۇ، كۆڭۈللەر خاتىرجەملىككە ئېرىشىپ، ئەقىللەر توغرا يول تاپىدۇ. شۇڭا، «قۇرئان كەرىم» نى تىلاۋەت قىلىشنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتلىك ياخشىلىقلار بىرلەشكەن كاتتا ئىبادەت دېيىشكە بولىدۇ.

«قۇرئان كەرىم» نى ئوقۇش ۋە ئۆگىنىش-ئۆگىتىشنىڭ پەزىلىتى، ئاخىرەتتە ئېرىشىدىغان كاتتا دەرىجىلىرى ھەققىدە «قۇرئان كەرىم» ۋە ھەدىس شەرىپلەردە نۇرغۇن مەزمونلار بايان قىلىنغان، مەسىلەن، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

[عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللّٰهِ فَلَهُ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُوْلُ آلم حَرْفٌ، وَلٰكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلَامٌ حَرْفٌ، وَمِيْمٌ حَرْفٌ] (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ)

”كىمكى ئاللاھنىڭ كىتابىدىن بىر ھەرپ ئوقۇيدىكەن، ئۇنىڭغا بىر ياخشىلىق يېزىلىدۇ، بىر ياخشىلىققا ئون ھەسسە ساۋاب بېرىلىدۇ. « آلم (ئەلىف، لام، مىم)»نى ئوقۇغانغا بىر ياخشىلىق ئەمەس، بەلكى ئەلىف ئۈچۈن ئون ھەسسە، لام ئۈچۈن ئون ھەسسە، مىم ئۈچۈن ئون ھەسسە ياخشىلىق يېزىلىدۇ.“ (تېرمىزىي توپلىغان)

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە مۇنداق دېگەن: [خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ]

”سىلەرنىڭ ئەڭ ياخشىلىرىڭلار قۇرئان ئۆگەنگەن ۋە ئۆگەتكەن كىشىلەردۇر.“ (بۇخارىي)

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قۇرئاننى سۈرئەت قوغلىشىپ ئەمەس، ئەقىلنى ئىشلىتىپ، تەپەككۇر قىلىپ ئوقۇشقا بۇيرۇيتتى. شۇڭا، ساھابىلەرمۇ قۇرئاننىڭ ھەر بىر ئايىتىنى چوڭقۇر چۈشىنىپ ئوقۇش ۋە ئۇنى ئۆز ئەمەلىيىتىگە تەدبىقلاشنى ئەڭ مۇھىم ئورۇنغا قويغانىدى ۋە مۇشۇ جەھەتتە بىر-بىرى بىلەن بەسلىشەتتى، ساھابىلەرنىڭ بەزىلىرى ھەر كۈنى قۇرئاندىن بىر پارە ئوقۇپ، 30 كۈندە بىر قېتىم قۇرئاننى تاماملىسا، يەنە بەزىلىرى كۈنىگە ئىككى پارىدىن ئوقۇپ 15 كۈندە بىر قېتىم، ھەتتا بەزىلىرى ھەپتىدە بىر قېتىم ئوقۇپ تاماملايتتى.

7) ئاللاهنى ياد ئېتىش (ئاللاهنى زىكىر قىلىش) ئاللاھ تائالا بىزنى ئاللاهنى كۆپ ياد ئېتىشكە بويرۇغان ۋە جەننەتكە ئېرىشىدىغان مۇئمىن ـ مۇسۇلمانلارنىڭ ئەڭ مۇھىم سۈپىتى ئاللاهنى ياد ئېتىش ئىكەنلىكىنى بايان قىلغان:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! ئاللاهنى كۆپ ياد ئېتىڭلار، ئاللاهقا ئەتىگەن ئاخشامدا تەسبىھ ئېيتىڭلار﴾ (33 ـ سۈرە / ئەھزاپ 41 ـ 42 ـ ئايەت)

﴿وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾

﴿ئاللاهنى كۆپ زىكرى قىلغۇچى ئەرلەر ۋە ئاللاهنى كۆپ زىكرى قىلغۇچى ئاياللارغا ئاللاھ مەغپىرەت ۋە كاتتا ساۋاب تەييارلىدى﴾ (33 ـ سۈرە / ئەھزاپ 35 ـ ئايەت)

بەندىنىڭ ھەر ۋاقىت، ھەر جايدا، ھەرقانداق بىر ھالەتتە ئاللاهنى ياد ئېتىپ تۇرۇشى ئۇنى ياخشى ئەمەللەرنى قىلىپ، دۇنيا ۋە ئاخىرەتلىك بەخت ـ سائادەتنى قولغا كەلتۈرۈشكە يېتەكلەيدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئاللاھ تائالانىڭ سايىسىدىن باشقا ھېچقانداق سايە بولمىغان قىيامەت كۈنىدە ئاللاھ ئۆز سايىسىدە سايىدىتىدىغان يەتتە تۈرلۈك كىشى ھەققىدە خەۋەر بېرىپ، شۇلارنىڭ قاتاردا «خالىي جايدا ئاللاهنى ياد ئېتىپ كۆزىدىن ياش تۆككەن ئادەم» نى تىلغا ئالغان.

ئاللاهنى ياد ئېتىشنىڭ ئۇسۇللىرى ناھايىتى كۆپ بولۇپ، قۇرئان ۋە ھەدىسلەردە مۇسۇلمانلار تۈرلۈك ئەھۋال ۋە تۈرلۈك مۇناسىۋەتلەردە ئوقۇشقا تېگىشلىك زىكىر ـ تەسبىھ، ھەمدۇسانا، دۇئالار تۇلۇق بايان قىلىنغان.

پەرۋەردىگارىمىز ئاللاھ تائالا قەتئىي رەۋىشتە بويرۇغان، ئادا قىلغان كىشىگە ساۋاب بېرىلىدىغان، تەرك ئەتكەن ئادەم قاتتىق جازالىنىدىغان ئىبادەتلەر پەرز ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ. يۇقىرىدا بايان قىلىنغان بىر كېچە ـ كۈندۈزدە بەش ۋاق نامار ئوقۇش، شەرتى توشقان كىشىنىڭ پۇل ـ مېلىنىڭ زاكىتىنى بېرىشى، يىلدا بىر كېلىدىغان رامىزان روزىسىنى تۇتۇش، قادىر بولالىغان كىشىنىڭ ئۆمرىدە بىر قېتىم ھەج قىلىشى پەرز ئىبادەتلەر بولۇپ، بۇنىڭدىن باشقا يەنە ئىسلام دىنىمىز ئاللاهنىڭ رازىلىقىنى تىلەپ ئاللاهقا يېقىنلىق قىلىش، تېخىمۇ تەقۋادار بولۇش ئۈچۈن نەپلە ئىبادەتلەرنىمۇ بەلگىلىگەن. نەپلە ئىبادەت دېگىنىمىز ئادا

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

قىلغان ئادەم كاتتا ئەجىر-ساۋابقا ئېرىشىدىغان، تەرك ئەتكەن ئادەم جازالانمايدىغان، ئەيىبلەشكە ئۇچرىمايدىغان ئىبادەتلەرنى كۆرسىتىدۇ، چاشكاھ نامىزى، تەھەججۇد نامىزى، تەسبىھ نامازلىرى، ھەر ئاينىڭ ئاق كۈنلىرى (13-، 14-، 15-كۈنلىرى) ۋە ھەر ھەپتىنىڭ دۈشەنبە، پەيشەنبە كۈنلىرى، ئاشۇرا كۈنى روزا تۇتۇش، خەير-ئېھسان، سەدىقە قىلىش قاتارلىقلار نەپلە ئىبادەتلەر بولۇپ، نەپلە ئىبادەتلەر ئارقىلىق پەرز ئىبادەتلەر تېخىمۇ مۇكەممەل بولىدۇ. بىز (پەرز ئىبادەتلەرنى تولۇق ئادا قىلىش شەرتى بىلەن) نەپلە ئىبادەتلەرنى قىلغۇچىلارنىڭ ئېرىشىدىغان ئەجىر-ساۋابىنىڭ كاتتىلىقىنى تۆۋەندىكى ھەدىس قودۇسىدىن ناھايىتى ئېنىق كۆرەلەيمىز:

«ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: بەندەم مەن ئۇنىڭغا پەرز قىلغان ئىبادەتلەرنى قىلىپ ماڭا يېقىنلاشىدۇ، ھەتتا نەپلە ئىبادەتلەرنى قىلىۋەرگەنلىكتىن ماڭا يېقىنلاشىپ، مەن ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قالىمەن، ئەگەر مەن بەندەمنى ياخشى كۆرۈپ قالسام، ئۇنىڭ ئاڭلايدىغان قۇلىقى، كۆرىدىغان كۆزى، تۇتىدىغان قولى بولۇپ قالىمەن، ئەگەر بەندەم مەندىن پاناھلىق تىلىسە، مەن ئۇنى ئۆز پاناھىمدا ساقلايمەن، ئەگەر بەندەم مەندىن نېمىنى سورىسا، ئۇنىڭغا بېرىمەن.» (بۇخارىي رىۋايەت قىلغان)

2. كەڭ مەنىدىكى ئىبادەت

ئىسلام دىنى ئىنسان ھاياتىنىڭ ھەر بىر بۇلۇڭ ۋە ھەر بىر تەرەپلىرىگىچە زىچ مۇناسىۋەتلىك بولغان دىندۇر. ئىسلامنىڭ غايىسى ۋە مەقسىتى بولسا مۇسۇلمانىنىڭ بارلىق ھاياتىي پائالىيەتلىرىنى توغرا ئىمان، ساغلام ئەقىدە ئاساسىدا ئېلىپ بېرىشتىن ئىبارەت. شۇنىڭ ئۈچۈن ئاللاھ تائالا ئۆزى رازى بولىدىغان مۇئمىنىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقى ھەققىدە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا خىتاب قىلىپ مۇنداق دېگەن:

﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾

﴿(ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، «مېنىڭ نامىزىم، قۇربانلىقىم، ھاياتىم ۋە ماماتىم ئالەملەرنىڭ پەرۋىشكارى ئاللاھ ئۈچۈندۇر. ئاللاھنىڭ شېرىكى يوقتۇر. مەن مۇشۇنداق دەپ ئېتىقاد قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. مەن مۇسۇلمانلارنىڭ تۇنجىسىمەن﴾ (6- سۈرە / ئەنئام

162 ، 163 ـ ئايەت)

ئىسلام دىنى مۇسۇلمانلاردىن ھەر ۋاقىت، ھەر تىنىقلىرىدا ئاللاھنى ياد ئېتىشىنى، ئاللاھقا باغلىنىشىنى، ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن ياخشى ئەمەللەرنى، جەمئىيەت تەرەققىياتىغا ئۈيغۇن كېلىدىغان ساۋاب ئىشلارنى كۆپلەپ قىلىش تەلەپ قىلىدۇ. شۇ سەۋەبتىن ئىبادەتنى نامار، روزا، زاكاتتىن ئىبارەت دەپ چۈشىنىپ قالماسلىقىمىز كېرەككى، ئاللاھنىڭ رازىلىقى ئۈچۈن جەمئىيەت تەرەققىياتىغا پايدىلىق بولغان، ئۆز تۇرمۇشىمىزنى ياخشىلاشقا پايدىلىق ئىلىم تەلەپ قىلىش ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

[عَنْ أَنَسِ ابْنِ مَالِك رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَرَجَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَهُوَ فِي سَبِيْلِ اللهِ حَتَّى يَرْجِعَ] (رواه ألباني)

«كىمكى ئىلىم تەلەپ قىلىش يولىدا سەپەر قىلىدىكەن، ئۇ تاكى قايتقۇچە ئاللاھنىڭ يولىدا ھېسابلىنىدۇ» (ترمزي).

ئۇنىڭدىن باشقا ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن ئۆزئارا ياخشىلىققا بۇيرۇپ، يامانلىقتىن توسۇش ھەم ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ.

﴿وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ وَأُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

﴿سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا كىشىلەرنى خەيرلىك ئىشلارغا دەۋەت قىلىدىغان، ياخشى ئىشلارغا بۇيرۇپ، يامان ئىشلاردىن توسىدىغان بىر جامائە بولسۇن؛ ئەنە شۇلار مەقسىتىگە ئېرىشكۈچىلەردۇر﴾ (3 ـ سۈرە / ئال ئىمران 104 ـ ئايەت)

ئاللاھ چەكلىگەن ھارامدىن يىراق بولۇش نىيىتى بىلەن ھالال كەسىپ تاللاپ شۇغۇللىنىپ، ئۆزى ۋە ئائىلىسىدىكىلەرنى بېقىش ھەم ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ. بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

"ئاللاھ تائالا بەندىسىنىڭ ھالال كەسىپ بىلەن تىرىكچىلىك قىلىش يولىدا ھېرىپ ـ چارچىغانلىقىنى كۆرۈشنى ياخشى كۆرىدۇ." (دەيلەمى رىۋايەت قىلغان)

كىشىلەر ئارىسىدا ئادىل ئىش كۆرۈشمۇ ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇ ھەقتە مۇنداق دېگەن:

"ئاللاھنىڭ سايىسىدىن باشقا ھېچقانداق سايە بولمىغان قىيامەت كۈنىدە ئاللاھ ئۆز سايىسىدە سايىدىتىدىغان يەتتە تۈرلۈك ئادەمنىڭ بىرى ئادىل ھۆكۈمرانىدۇر." (بىرلىككە كېلىنگەن ھەدىس)

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

ئەرنىڭ ئايالىنىڭ ھەققىنى ئادا قىلىشى، ئايالنىڭ ئېرىنىڭ خىزمىتىنى ئوبدان قىلىشىمۇ ئىبادەت، پەرزەنتلەرنى ياخشى تەربىيەلەشمۇ ئىبادەت بولىدۇ.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

[كُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُوْلٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَالْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُوْلٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ فِي أَهْلِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُوْلٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا رَاعِيَّةٌ وَهِيَ مَسْئُوْلَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا]

"سىلەرنىڭ ھەر بىرىڭلار ئۆز پادىلىرىغا مەسئۇل بولىدىغان پادىچىغا ئوخشاشتۇر، ھەر بىرىڭلار ئۆز مەسئۇلىيىتىڭلار ھەققىدە سورىلىسىلەر. ئەمەلدارمۇ قول ئاستىدىكىلەرگە قارىغۇچى، قول ئاستىدىكىلەر ھەققىدە سورىلىدۇ. ئەر كىشى ئائىلىسىدىكىلەرگە قارىغۇچى، ئۇ ئائىلىسىدىكىلەر ھەققىدە سورىلىدۇ. ئايال كىشى ئېرىنىڭ ئۆيىگە قارىغۇچى، ئۇمۇ ئۆز مەسئۇلىيىتى ھەققىدە سورىلىدۇ." (بىرلىككە كېلىنگەن ھەدىس)

ئۇنىڭدىن باشقا جەمئىيەت ۋە ئەل ـ جامائەت ئۈچۈن پايدىلىق ئىشلارنى قىلىشمۇ ئىبادەت، ئاجىزلارغا، مۇھتاجلارغا ياردەم بېرىشمۇ ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ. قىسقىسى، مۇسۇلمانىنىڭ ئاللاھنىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ قىلغان ياخشى ئەمەللىرىنىڭ ھەممىسى ئىبادەت بولۇپ، بەندىلىرى ئۈچۈن ياخشىلىق يوللىرىنى شۇنداق كەڭ قىلىپ بەرگەن پەرۋەردىگارىمىز ئاللاھ ھەقىقەتەن مەدھىيىگە لايىق زاتتۇر.

3. ئىبادەتلەرنىڭ خۇسۇسىيەتلىرى

ئىسلام دىنىمىزدىكى ئىبادەتلەرنىڭ نۇرغۇن خۇسۇسىيەت ۋە ئالاھىدىلىكلىرى بار بولۇپ، تۆۋەندە بىز بۇلارنى قىسقىچە بايان قىلىپ ئۆتىمىز:

1) بەندە تائەت ـ ئىبادەتلەرنى بەجا كەلتۈرگەندە پەقەت ئاللاھتىنلا ئەجر ـ ساۋاب ئۈمىد قىلىشى كېرەك. مانا بۇ تەۋھىد ئەقىدىسىنىڭ تەلىپى بولۇپ، بۇ ئەقىدە ساۋاب ئەمەل ـ ئىبادەتلەر بىلەن مەشغۇل بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. ئاللاھقا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەي، پەقەت ئاللاھنىڭ رازىلىقى ئۈچۈنلا قىلىنغان ئىبادەتلەر ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا مەقبۇل بولىدۇ ۋە ئەجر ـ ساۋابقا ئېرىشەلەيدۇ. ئەكسىچە، دۇنيالىق بىرەر پايدا ـ مەنپەئەتكە ئېرىشىش ئۈچۈن ياكى كىشىلەر ئالدىدا ماختىنىش ئۈچۈن ۋە ياكى بەندىدىن قورقۇپ رىيا بىلەن قىلىنغان ئىبادەتلەرگە ھېچقانداق ئەجر ـ ساۋاب بولمايدۇ. ئاللاھ تائالا بىز بەندىلەردىن تەلەپ قىلغان ۋە رازى بولىدىغان ئىبادەتلەر بولسا دەل سۈرە فاتىھەدە

زىكىر قىلىنغان: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ **﴿(ئى رەببىمىز!) بىز ساڭلا ئىبادەت قىلىمىز ۋە سەندىنلا مەدەت تىلەيمىز﴾ (1 ـ سۈرە / فاتىھە 5 ـ ئايەت)** دېگەن مانا مۇشۇ چۈشەنچە ۋە ئىخلاس بىلەن قىلىنغان ئىبادەتلەردۇر. مەشھۇر ئالىم فۇزەيل ئىبنى ئىياز بۇھەقتە مۇنداق دېگەن: «ئىبادەت ـ ئەمەللەرنى كىشىلەر ئۈچۈن قىلىش رىيادۇر، كىشىلەر ئۈچۈن ئۇنى تەرك ئېتىش شېرىكلىكتۇر، ئاللاھ تائالا ئىخلاس ئارقىلىق سېنى يۇقىرىقى ئىككى خىل گۇناھتىن ساقلايدۇ.

2) ئىسلام شەرىئىتىدىكى بارلىق ئىبادەتلەر پەرۋەردىگارىمىز ئاللاھ بىلەن بىز بەندىلەر ئوتتۇرىسىدىكى بىۋاستە ئالاقە بولۇپ، ھېچقانداق ۋاستىگە، يارەمچىگە مۇھتاج ئەمەس، بەندە مەيلى قاچانلا بولسۇن، قەيەردىلا بولسۇن ناماز، دۇئا ئارقىلىق بىۋاستە ئاللاھقا يۈزلىنەلەيدۇ. ئاللاھقا ئىلتىجا قىلىپ، مەغپىرەت ـ رەھمەت تىلىگەن كىشىگە ھېچكىمنىڭ ھەمراھلىقى، ياردىمى كېرەك ئەمەس، بەندىنىڭ ئاللاھقا يالۋۇرۇپ قىلغان دۇئاسى بىلەن ئاللاھنىڭ ئارىسىدا ھېچقانداق بىر توسالغۇ بولمايدۇ. شۇڭا، ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾

﴿(ئى مۇھەممەد!) مېنىڭ بەندىلىرىم سەندىن مەن توغرىلۇق سورىسا، (ئۇلارغا ئېيتىپ قوي) مەن ھەقىقەتەن ئۇلارغا يېقىندۇرمەن، ماڭا دۇئا قىلسا، مەن دۇئا قىلغۇچىنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىمەن﴾ (2 ـ سۈرە بەقەرە / 186 ـ ئايەت)

3) بەندىنىڭ ئىبادەتلەرنى خۇزۇئ ـ خۇشۇئ ۋە ئىخلاس بىلەن ئادا قىلىشى تەلەپ قىلىنىدۇ. شۇڭا، ئاللاھ تائالا بىزنى جىسمى نامازغا ھازىر بولسىمۇ قەلبى دۇنيا ئىشلىرى بىلەن مەشغۇل، قەلبىدە ئىخلاس بولمىغان نامازغا ئوقۇغۇچىلاردىن بولۇپ قېلىشتىن قاتتىق ئاگاھلاندۇرغان:

﴿فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾

﴿نامازنى بىپەرۋالىق بىلەن ئوقۇيدىغان كىشىلەرنىڭ ھالىغا ۋاي!﴾ (107 ـ سۈرە / مائۇن 4 ـ 5 ـ ئايەت)

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:

"بەندىنىڭ نامازلىرىدىن پەقەت ھۇزۇرى قەلب ۋە ئىخلاس بىلەن ئوقۇلغان نامازلىرىلا قوبۇل قىلىنىدۇ." (ئەھمەد، ئەبۇ داۋۇد، نەسەئىي)

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

بىز دەۋاتقان خۇزۇئـخۇشـــۇئ ۋە ئىخلاس يالغۇز نامازدىلا ئەمەس، روزا، زاكات، ھەج ـ ئۆمرە قاتارلىق ئىبادەتلەردە تەلەپ قىلىنىدۇ.

4) ئىسلامدىكى ئىبادەتلەر پەقەت قۇرۇق شەكىل، يۈزەكى كۆرۈنۈشلا ئەمەس، بەلكى ئىبادەتلەرنىڭ تاشقى شەكلى بىلەن بەندىنىڭ ئىچكى دۇنياسى زىچ بىرلەشكەندىلا ئاندىن ھەقىقىي ئىبادەت ھاسىل بولىدۇ دەپ قارىلىدۇ. مەسىلەن: نامازنىڭ ئالدىنقى شەرتى بولغان تاھارەت ئۆلچىمىدە بەدىنىڭ بەدىنى، كىيىم ـ كېچەكلىرى پاكىز بولۇش تەلەپ قىلىنىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىرگە يەنە بەندىنىڭ ئۆز روھىيىتىنىمۇ تەۋبە ـ ئىستىغفار ئارقىلىق گۇناھ ـ مەئسىيەتلەردىن پاكلاپ، ئاللاھقا يۈزلىنىشى تەلەپ قىلىنىدۇ. بەندە "ئاللاھۇ ئەكبەر" دەپ تەكبىر ئېيتىپ نامازنى باشلىغىنىدا، پەقەت تىلىدىلا ئەمەس قەلبىدىمۇ شۇ سۆزنى تەستىقلىشى تەلەپ قىلىنىدۇ. مانا شۇ بۇيىچە، بەندە قىرائەت قىلغاندا، روكۇ ـ سەجدە قىلغاندا، تەشەھھۇدتا ئولتۇرغاندا بولسۇن قەلبى ۋە ئوي ـ پىكىرلىرىنىمۇ تەك ھازىر قىلىپ، پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن ئاللاھقا يۈزلىنىپ تۇرۇپ ئادا قىلغان ئىبادەتلەر مۇكەممەل ئورۇنلانغان ئىبادەت ھېسابلىنىدۇ.

5) «قۇرئان كەرىم» نى تەپەككۇر بىلەن ئوقۇغان كىشىگە شۇ نەرسە ئايان بولىدۇكى، ئىسلام دىنىمىزنىڭ بارلىق ئەھكام ۋە ئىبادەتلىرىدە ئىنسانىنىڭ تاقىتى ۋە تەبىئىتى تولۇق ئېتىبارغا ئېلىنغان بولۇپ، ھەممىسىدە ئىنسانىنى جىسمانىي ۋە روھىي جەھەتتىن يۈكسەك ئورۇنغا ئىگە قىلىش مەقسەت قىلىنغان.

بىركۈنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆيىگە ئۇچ ئادەم كەلگەن، ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئايالىلىرىدىن ئۇنىڭ ئىبادەتلىرىنى سورىغان ۋە ئاڭلىغاندىن كېيىن: «بىز قانداقمۇ پەيغەمبەر بىلەن تەڭ بۇلالايمىز؟ ئاللاھ ئۇنىڭ بۇرۇنقى ۋە كېيىنكى گۇناھلىرىنىڭ ھەممىسىنى مەغپىرەت قىلغان تۇرسا» دېيىشكەن. ئۇلاردىن بىرى: «بۇنىڭدىن كېيىن مەن كېچىچە ئۇخلىماي ناماز ئوقۇپ چىقىمەن» دېگەن. ئىككىنچىسى: «مەن ئۆمۈر بويى روزا تۇتىمەن، ئېغىز ئاچمايمەن» دېگەن. ئۈچىنچىسى: «مەن توي قىلمايمەن» دېگەن. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كېلىپ بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن:

«سىلەر مۇنداق، مۇنداق دېدىڭلارمۇ؟ ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، مەن ئاللاھتىن سىلەردىنمۇ ئارتۇق قورقىمەن، مەن سىلەرنىڭ ئەڭ تەقۋادارىڭلار بولىمەن، مەن گاھى روزا تۇتىمەن، گاھى

ئاغزىم ئوچۇق يۈرىمەن ، كېچىنىڭ بىر قىسمىدا ناماز ئوقۇيمەن ، يەنە بىر قىسمىدا ئۇخلايمەن ، ئاياللارغا ئۆيلىنىمەن ، كىمكى مېنىڭ سۈننىتىمدىن يۈز ئۆرۈيدىكەن ، ئۇ مېنىڭ ئۈممىتىمدىن ئەمەس» دېگەن . (بۇخارى ،مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

ئىنسان ئاللاھ تائالا ئاتا قىلغان ئەقىل ۋە ئىلىم بىلەن دۇنيادىكى نۇرغۇن ئىشلارنىڭ سەۋەب ـ نەتىجە مۇناسىۋىتىنى بىلەلىسىمۇ يەنە نۇرغۇن نەرسىلەرنىڭ ھېكمىتى ۋە سەۋەبىنى بىلەلمەيدۇ. ئىسلامدىكى ئىبادەتلەر دەل ئەنە شۇنداق ، «قۇرئان كەرىم» ۋە ھەدىسلەردە بەندە ئاللاھ تائالا بۇيرۇغان پەرزلەرنى ئادا قىلىپ ئاللاھقا ئىبادەت قىلسا ، نەپسىنى پاكلاپ دۇنيا ۋە ئاخىرەتلىك بەخت ـ سائادەتنى قولغا كەلتۈرۈشتىن ئىبارەت ھېكمەتلىرى بايان قىلىنغان. لېكىن ، پەرز نامازلارنىڭ نېمە ئۈچۈن تۆت ۋاق ياكى ئالتە ۋاق ئەمەس بەش ۋاق ئىكەنلىكى ، نامازنى رەكئەتلىرىنىڭ نېمە ئۈچۈن مۇئەييەن ساندا بەلگىلەنگەنلىكى ، روزىنىڭ ئىككى ئاي ياكى 15 كۈن ئەمەس بىر ئاي بولۇپ پەرز قىلىنغانلىقى ، زاكات نىسابىنىڭمۇ بىزگە بۇيرۇلغان مىقداردا بولۇپ ئۇنىڭدىن ئارتۇق ياكى كەم بولمىغانلىقى قاتارلىق ئىشلارنىڭ سەۋەبىنى بىلىشكە بىز تامامەن قادىر ئەمەس. ھەم بۇلارنى بىلىشكە ياكى بۇ ھەقتە ئىزدىنىشكە بويرۇلغانمۇ ئەمەس. ئەڭ مۇھىمى ، شۇنى بىلىشىمىز كېرەككى ، ئىبادەتلەر بىزگە قانداق شەكىلدە ، قانداق بۇيرۇلغان بولسا ئىتائەتمەنلىك بىلەن قوبۇل قىلىش ۋە تەقۋادارلىق بىلەن ئادا قىلىش ھەر بىرىمىزگە پەرز. ئاللاھ تائالا «قۇرئان كەرىم» دە مۇنداق دېگەن :

﴿وَإِن تَعُدُّواْ نِعْمَةَ اللّهِ لاَ تُحْصُوهَا إِنَّ اللّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

﴿ئەگەر ئاللاھنىڭ سىلەرگە بەرگەن نېمەتنى سانىساڭلار ، ئۇنىڭ ھېسابىنى ئېلىپ بولالمايسىلەر . شۈبھىسىزكى ، ئاللاھ ناھايىتى مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر ،ناھايىتى مېھرىباندۇر﴾ (16 ـ سۈرە / نەھل 18 ـ ئايەت)

ئاللاھنىڭ رەھمىتى ، مەغپىرىتى ، بىز بەندىلەرگە ئاتا قىلغان نېئمەتلىرى ئالدىدا ، بىزگە بۇيرۇغان ئىبادەتلەر گويا كى دېگىز سۈيىنىڭ كىچىككىنە بىر تامچىسىدۇر. ئىبادەت ئاللاھ تائالانىڭ بەندىلەرگە قىلغان چوڭ رەھمىتىدۇركى بەندىلەر ئەنە شۇ ئىبادەت ئارقىلىق ياراتقۇچى ، رىزىق بەرگۈچى پەرۋەردىگارى بىلەن مۇناجاتلىشىدۇ. ئىبادەت ئارقىلىق خاتىرجەملىك ۋە بەختكە ئېرىشىدۇ.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com

تائەت ـ ئىبادەت بەندىنىڭ ئىمانىنىڭ روشەن دەلىلىدۇركى، ئىبادەتنى تەرك ئېتىپ، ئىمان دەۋاسى قىلغۇچىلارنى ئاللاھ تائالا ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ:

﴿أَحَسِبَ النَّاسُ أَن يُتْرَكُوا أَن يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ﴾

﴿ئىنسانلار «ئىمان ئېيتتۇق» دەپ قويۇش بىلەنلا سىنالماي قېلىۋېرىمىز، دەپ ئويلامدۇ؟ ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرنى بىز ھەقىقەتەن سىنىغان. ئاللاھ راستچىللارنى چوقۇم بىلىدۇ. يالغانچىلارنىمۇ چوقۇم بىلىدۇ﴾ (29 ـ سۈرە / ئەنكەبۇت 2 ـ 3 ـ ئايەت)

ھۆرمەتلىك جامائەتلەر!

ئۇلۇغ رامىزان ئېيىنى تېنچ ـ ئامان خاتىرجەم ئۇزىتىۋالدۇق. رامىزاندىكى ھەرخىل پائالىيەتلىرىمىزنى ئاللاھ رازى بولغۇدەك، جامائەت رازى بولغۇدەك، تەشكىل رازى بولغۇدەك ھالدا تاماملىۋالدۇق. ئىبادەتلىرىمىزنى ئاللاھ تائالا قوبۇل قىلغاي!

بىز رامىزاندىكى مەيلى تاراۋىھ نامىزى بولسۇن، جۈمە نامىزى بولسۇن، خەتمە تامام بولغان كۈندىكى دۇئا ـ تىلاۋەتتە بولسۇن، ۋە ياكى ھېيت نامىزى بولسۇن، ھەممىسىدە جامائەت، مەسجىد دېمكوراتىك باشقۇرۇش ھەيئەتلىرى ۋە ھەر دەرىجە ھۆكۈمەت كادىرلىرىنىڭ ئۆزئارا زىچ ماسلىشىش، ئۆزئارا قوللاش نەتىجىسىدە تېنچ ـ ئىتتىپاق ھەم ھۆكۈمەت رازى، ھەم دىنى ساھە رازى، ھەم كەڭ جامائەت رازى بولغان ھالدا ئوڭۇشلۇق تاماملىۋالدۇق.

جامائەتلىرىمىزدىن شۇنى ئۈمىد قىلىمىزكى، بۇندىن كېيىنمۇ بۇخىل ئىتتىپاقلىق، بىرلىكىمىزنى ساقلاپ، ئۆزئارا قوللاپ، بىرلىكتە ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقىنى قولغا كەلتۈرۈشكە تىرىشايلى.

ئاخىرىدا، ئاللاھ تائالانىڭ ھەممىمىزنى ئاللاھقا ئىبادەت قىلىشىنى بەخت دەپ بىلىدىغان، قۇرئان ۋە سۈننەتكە مۇستەھكەم ئېسىلىپ ھاياتىنى ئاللاھقا ئىبادەت قىلىش بىلەن ئۆتكۈزىدىغان سائادەتمەن بەندىلەردىن قىلىشىنى تىلەيمىز. ئامىن!